KIZIL ELMA

—

OĞULLA BULUŞMA

Cengiz Aytmatov

Türkçesi
Hakan Aydın

KETEBE

CENGİZ AYTMATOV

1928'de, Kırgızistan'ın Talas eyaletine bağlı Şeker köyünde doğdu. Gençliğini 2. Dünya Savaşı sonrasının zorlu atmosferinde geçiren yazar, erken yaşlardan itibaren çeşitli işlerde çalıştı. Cambul Veterinerlik Teknik Okulu'ndaki eğitimi sırasında edebiyata yöneldi. 1952 yılından itibaren yayımladığı makaleler ve kısa hikâyeler sayesinde Maksim Gorki Edebiyat Enstitüsü'ne kabul edildi ve 1958 yılında mezun oldu. Eğitimi boyunca kısa hikâyeler yayımlamaya devam etse de, esas başarısını 1958 yılında yayımlanan *Cemile* adlı romanıyla yakaladı. Söz konusu romanı izleyen yıllarda Aytmatov, önde gelen Sovyet yazarlar arasındaki yerini alarak *Literaturnaya Gazeta* ve Yazarlar Birliği gibi birçok kültürel kurumun yönetim kurulunda yer aldı. Edebi çalışmaları Lenin Ödülü ve Devlet Ödülü gibi çeşitli ödüllere layık görüldü. Kırgızistan'ın 1991 yılındaki bağımsızlığından sonraki yıllarda siyaseten aktif bir yaşam süren yazar, 10 Haziran 2008 tarihinde, Almanya'nın Nürnberg şehrinde hayata veda etti. Yüzden fazla dile çevrilen eserlerinde, mitleri ve folklorik unsurları çağının siyasi meseleleriyle sentezlemiş, modernlik ve gelenek sorunlarıyla, insan-doğa ilişkilerini yoğun bir biçimde ele almıştır.

HAKAN AYDIN

İstanbul'da doğdu. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi lisans, Genel Türk Tarihi yüksek lisans programlarını tamamladı. Türkçeye İngilizce, Almanca, Rusça ve Fransızcadan kitap ve makaleler çevirdi. Editör olarak birçok kitabın yayın sürecine katkıda bulundu.

KIZIL ELMA

—

OĞULLA BULUŞMA

Kızıl Elma / 7

Oğulla Buluşma / 29

KIZIL ELMA

Geceydi, İsabekov hâlâ yatmadı, oturmuş düşünüyor. Nereden başlamalı mektuba diye soruyor kendine. Bu mektupta ne yazmalı, nelerden bahsetmeli? Zor bir durumda, çünkü kendisini ifade etmesi imkansız. Söylenecek o kadar çok şey birikti ki, bitiremez bir mektupla. Ayrıca karısı bunca gecikmiş itiraflarına anlayış gösterecek mi, bunu da bilmiyor.

Ailesiyle uzun yıllar boyu yaşadıkları zorluklar geride kaldı. Şimdi, bunca karşılıklı kırgınlıktan, sonu gelmeyen yakınmalardan, sayısız kavgadan, kavgaları takip eden barışmalardan ve en nihayetinde ayrı düşmenin ardından… karısı, durumu sağduyuyla, ya da aslında… sadece insani bir bakışla görüp anlayıp affedecek mi onu? Birlikte geçirdikleri ilk yıllardaki gibi olabilir mi tekrar karısı? Art niyetsiz, dobra, iyi yürekli? Ya olamazsa? Ya anlamazsa kendisini ve daha kötüsü, daha da kırılırsa ve yine kadın gururundan, bahtsız yazgısından dem vurmaya başlarsa... O zaman ne olacak?

İsabekov, karısının sitemlerini "kadınsı hassasiyet" diye nitelendirdiğini hatırladı.

Karısı daima arkadaşlarına imrenirdi.

"Fark ettin mi, adam misafirlikte bile gözünü karısından ayırmadı, herkesin ortasında diz çöküp ayakkabısının bağcıklarını bağlamaktan çekinmedi."

"Ben cilveleşmeyi beceremem, yağcılıktan hoşlanmam," demişti o zaman İsabekov sertçe.

"Ne ilgisi var bunun yağcılıkla? Sende incelik yok, içtenlik yok. Nasıl desem... sevgini göstermekten utanıyorsun sen. Ben böyle yaşamak istemiyorum. Sevdiğim adamın beni sevdiğini açıkça göstermekten korkmamasını arzu ediyorum. Beni küçük düşürüyorsun bu tavrınla. Hiç düşünmüyorsun bunu."

"Düşünmek istemem de zaten. Böyle şeylere ayıracak vaktim yok benim. Anlamıyorum da, sen bu kadar meşgulken, doktora tezinin savunması kapıdayken, böyle saçmalıkları nasıl fark edebiliyorsun! Şu şunun ayakkabısını bağlamış da bilmem ne. Aklım almıyor."

"Seninle konuşmanın ne yararı var ki, dediğin gibi, aklın almıyor!"

Ama şimdi anlıyor; karısının ne demek istediğini kavrıyor ve her ne kadar kendine itiraf etmese de, karısının bir bakıma haklı olduğunu hissediyor artık.

Karısı sokakta yürürken yoldan geçenlerin ona göz ucuyla bakması, İsabekov'un hoşuna giderdi. Karısı güzeldi, kadınsı bir çekiciliğe ve zarafete sahipti. Yürüyüşünü de beğenirdi. Hareketlerinde genel olarak bir nezaket, bir hafiflik vardı; hele ki topuklu ayakkabılarını giydiğinde, bakanlar bir genç kız yürüyormuş zannederdi. Ne kadar

pırıltı doluydu dans ederken! İnsanlar onu hayranlıkla izlediğinde, gözleri nasıl da saydamlaşır, nasıl da mutlulukla ışıldardı! O anlarda karısına tekrar vurulurdu İsabekov.

Yine de karısını, neden sevdiğini düşünmek mecburiyetinde kalmadan, özgürce sevmesine bir şey engel olurdu. Öylece sevmek... buna bir şey engel oluyordu. Taşıdığı belli belirsiz içgüdü, kendisini geçmişe, gençliğine dönmek için mütemadiyen zorlardı; sanki orada, geride bırakmaması gereken bir şey bırakmıştı.

Şimdi, İsabekov'un suçunu kabul etmesi gerekiyor, eğer buna suç denebilirse. Ama onu asıl kaygılandıran başka bir şey var: Acaba şimdi, bunca zamanın ardından, karakter uyuşmazlığı nedeniyle ayrılmışken, ne yapacaklarına nihai karar vermek üzere birbirlerinden uzak kalmaya çalıştıkları böylesi bir dönemde, karısı serinkanlı kalabilecek mi? Hayatlarına dışarıdan, başka birisiymiş gibi önyargısız bakabilecek mi? Ya bakamazsa? Her şey buraya kadarmış mı denecek öyle olursa? Böyle mi bitecek?

Hayır, buna izin veremez.

İsabekov kalemi defalarca eline aldı, sonra bırakıp kenara koydu, pencereye gitti ve uzun süre duvara yaslanarak karanlıkta kederli kederli dikildi. İnce ve uzun bir adamdı, saçları iç dünyası gibi darmadağındı.

Son otobüsler köşede duruyor, yolcuları hızla alıp gidiyor, kırmızı fren lambaları ile güz alacakaranlığında gözden kayboluyorlar.

Yan dairedeki kızla bir delikanlı birkaç kez kapı eşiğinde birbirlerine yaklaştılar. El ele tutuşmuşlardı, sanırsın anaokul çocukları. İsabekov onlara imrenmedi aslında;

gördüğü şey dokunaklı ve hüzünlü, kendisine tanıdık gelen bir sahneydi.

Uzakta bir yerlerde, şehirdeki elektrik ışıltılarının ötesinde, muhtemelen dağların yüksek kesimlerinde bir ışık yıldız gibi parladı. Muhtemelen bir çobanın yaktığı ateşti. O anda dağda, ateşin başında olmayı, hiçbir şey düşünmeden ürkütücü gece karanlığında ürpererek, ardıç dallarını ateşe atmayı ve dalların hışırtıyla yanışını izlemeyi diledi.

Sonra pencereden uzaklaşıp yatak odasına, kızı Anara'ya bakmaya gitti. Kızı büyümüş, koca kız olmuştu ama hâlâ uyurken üzerini açıyor, sonra soğuktan buz kesecek kadar üşüyordu. Bu sefer Anara huzur içinde uyuyordu, belli ki gündüz çok koşturmuştu. Kızı sessizce uyurken babasının bugün ne yaptığını hiç bilmiyordu. Ah, Anara, Anara! Babasının, ruhunu nasıl altüst ettiğini bilmiyordu kızı! Bu geç vakitte neden uyuyamadığını da... Kızına bakarken İsabekov sessizce mırıldandı: "Ah, ne güzel, huzur içinde uyuyorsun. Gün gelecek, büyüyeceksin ve düşüncelerin seni de uyutmayacak geceleri. Galiba bundan kaçış yok. Ama uyu sen şimdi, uyu da güzel rüyalar gör."

Yarın gündüz, Anara'yı şehir dışına götürecek. Orada, doğanın içinde annesiyle yaşadıklarını kızına açıklayacak. Karısı mektubunda kesin bir dille bunu istedi kendisinden. Kızına anlatması gerekiyor: Annesi yalnızca doktora tezi yüzünden değil, aynı zamanda babasıyla birlikte yaşaması artık mümkün olmadığı için de Moskova'da ve Anara'nın da kiminle kalmak istediğine karar vermesi gerekiyor. İsabekov, bu korkunç konuşmayı evde başlatmaktan çekiniyor. Nedense şehir dışında bunu yapmanın daha kolay olacağını, kızının da sonunda kendisiyle kalmak isteyeceğini, Taşkent'e,